

Rupel. blad

juli 2008

natuurpunt regionaal tijdschrift
Rupelstreek & Aartselaar

CONTACT

Rupelstreek

Aartselaar

Contactpersonen

Erik De Keersmaecker (voorzitter): 03/887.13.72
Carine Wils (secretaris): 03/888.30.74
Guy Buyst (penningmeester): 03/888.62.62
Vera Grieten 03/888.12.47
Ludwig Laureyssens : 015/31.99.07
Francis Mertens: 03/887.15.24
Mil Spruyt: 03/844.47.61
Dirk Vercauteren 03/887.31.28
Ilse Wachters 03/887.51.69
Fried Happaerts 03/888.81.15

Milieuraden

Boom: Nico Wysmantel, Dirk Struyf
Hemiksem: Peter Hofman
Niel: Carine Wils
Rumst: Christel Sweeck, Diane Masson, Ludwig Laureyssens, Winfried Vangramberen, Louis Bertels
Schelle: Peter Bruyndonckx, Stefan Van Roeyen

Kern Boom-Rumst

Wim Van Nunen, Vera Grieten, Ludwig Laureyssens,
Marc Zegels, Guy Verschaeren, Fried Happaerts

Website Rupelstreek

www.natuurpunt.be/rupelstreek

email : erik.dk@skynet.be

Bezoekerscentrum 'De Paardestal'

Boomsestraat 221 - 2845 Niel

Open tijdens de zomermaanden (april/september)
iedere zondag van 14u tot 18u

Info : Frank Van de Velde: 03/888.39.44

Contactpersonen

Johan Herreman (voorzitter en geleide wandelingen):
03/887 27 98 – herreman.johan@skynet.be
Hilde Janssens (secretaris):
03/887 36 45 - hiljans@hotmail.com
Luk Smets (penningmeester, ledenadministratie en
communicatie): 03/289 73 66 - luk.smets@telenet.be
Ivan Bogaerts: 03/88716 46 (beheer)
Johan Peymen: 03/877 61 50 (beleid)
Ria Thys: 03/289 73 66 (educatie: cursussen en
uitstappen)
Ronny Verelst: 0475/58 55 70 (studie)
Gert Verschueren: 03/88710 28
(educatie: geleide wandelingen)

Milieuraad

Johan Peymen
Luk Smets
Ronny Verelst
Gert Verschueren

Gecoro

Afvaardiging sector Natuur: Johan Peymen
Plaatsvervanger: Luk Smets

Website Aartselaar

www.natuuraartselaar.be

Lay-out Rupel.blad : Fried Happaerts

Rupel.flits (Natuurpunt Rupelstreek) en Natuurflits (Natuurpunt Aartselaar)

Via onze elektronische Nieuwsbrief brengen we berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden. Wil je deze elektronische nieuwsbrief ook ontvangen? Stuur dan een mail naar Luk Smets (luk.smets@telenet.be), met vermelding van naam en "ja, Rupel.flits" of "ja, Natuurflits Aartselaar"

Opvang gekwetste wilde vogels

Vogels vallen gemakkelijk als verkeersslachtoffers of ze vliegen tegen ramen aan. Wanneer u een gekwetste of zieke vogel wilt oppakken, gooit u er best vooraf een doek of jas over. Het donker kalmeert de vogel. Kleine vogels neemt u voorzichtig vast. Grotere vogels en vooral roofvogels steeds met handschoenen oppakken. Blijf steeds buiten het bereik van de snavel en pas ook op voor de klauwen van roofvogels. Licht gewonde of gekwetste vogels laat u het best tot rust komen op een donkere plaats (vb. In een kartonnen doos). Bij ernstige kwetsuren of ziekte neemt u contact met het vogelasiel in Malderen.

Vogelopvangcentrum Malderen, Boeckheide 51 - 1840 Malderen.
Tel: 052/33.64.10

Voorwoord

Inhoudstafel

Even de riemen eraf...	3
Gaat het steenuiltje een sombere toekomst tegemoet?	4
Solitaire bijen in nestkasten	7
Regionaal landschap	8
Stadsrandbos of landschapspark ?	10
Cursus: Beheer van houtkanten en heggen	13
Vogels in de regio	14
OLVI's in de natuur	16
Terugblik lentehappening Natuurpunt Aartselaar.	17
Terugblik cursus Van aalscholver tot zwaan...	18
Busuitstap naar de Zouweboezem en de Oostvaardersplassen	21
Terugblik cursus Natuurlijke tuinvijvers	22
Een verhaaltje uit de achtertuin	23
Activiteiten Rupelstreek	24
Activiteiten Aartselaar	26

Voorpagina: Steenuil
(foto: Hugo Willocx)

Met een lengte van 21 tot 23 centimeter is de steenuil het kleinste uiltje van ons land. Hij is zeer gehecht aan een nesthol in een knotwilg, maar een nestkast tegen een knotboom is voor hem ook OK. Steenuiltjes komen voor van zuidelijk Rusland tot en met Engeland en van het Midden-Oosten tot Noord-Afrika. Steenuiltjes zijn ook echte zonnekloppers. Ben je op vakantie in Zuid-Europa, en zie je een schuurtje in het boerenland, veel kans dat er een steenuiltje op het dak zit.

Even de riemen eraf...

De voorbije maanden draaide de werking van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek op ware kruissnelheid. De opstart van Natuurpunt Aartselaar was werkelijk indrukwekkend, met erg veel volk op de excursies en de combi kids/grootouders activiteiten. Blikvangers van de voorbije maanden waren ongetwijfeld de boomplantdag in de Reukens op zondag 16 maart, waar enkele regenbuien het enthousiasme van de boomplanters niet kon temperen en de Lentehappening op zondag 20 april, waar Natuurpunt zich voorstelde en metéén kon tonen, dat men klaarstaat om stevig aan de kar te duwen voor meer natuur in Aartselaar.

Ook bij Natuurpunt Rupelstreek draaide de werking in overdrive. Naast onze geplande activiteiten, werden we geconfronteerd met een reeks dossiers, die belangrijk genoeg waren om ze van nabij op te volgen, zoals meerdere deelnames aan de Klankbordgroep ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos regio Antwerpse gordel/Klein-Brabant, de opstart van het territoriaal overleg met W&Z, afdelingen Zeeschelde en Zeekanaal, de voorbereiding van de opstart van het regionaal landschap Rivierenland. Diverse vergaderingen ook om de Aardgasfietshappening van 29 juni voor te bereiden, met daarbij enkele verkennende fietstochten en het maken van een aantal landschapsfoto's voor de fietsbrochure. Dank trouwens aan Raymond voor de mooie vogelfoto's in de brochure.

Voeg daarbij de vele tours de kerkuil in de Zuid-Antwerpse regio, de Rupelstreek en Klein-Brabant, om het even niet te hebben over de controle van een tiental torenvalkennestkasten. Over beide projecten meer in het Rupel.blad van oktober. De voorbije maanden waren we present met infostands tijdens het zonnige Mano Mundo en de Planten- en Ambachtenmarkt, telkens in de Schorre en goed voor resp. 56 en 13 nieuwe Natuurpuntleden. Behaag...natuurlijk 2008 staat opnieuw op de rails en niet te vergeten was de ondertekening op zaterdag 6 juni van de beheersovereenkomst tussen de gemeente Boom, Igean en Natuurpunt voor het natuurbeheer in het Bos N, nadien gesmaakt met een heerlijk bio-ontbijt. De komende maanden nemen we even wat gas terug.

Geniet volop van de zomer en heb je soms geen idee wat te doen, kijk dan even in de zomerpocket van Zomeren in de Rupelstreek, verkrijgbaar in de bibs en de gemeentehuizen. Onze reiskoffers staan alvast klaar voor de vogelkijktour naar de Spaanse Pyreneeën. Hasta luego,

Erik

Gaat het steenuiltje een sombere toekomst tegemoet?

Erik De Keersmaecker

Steenuiltjes ogen imposant, tot je hun ware proporties kent. Dan merk je dat een steenuiltje niet bepaald een reus is. Steenuiltjes zijn eigenlijk immigranten, en dat maakt hen ondanks heel wat talenten kwetsbaar. Hoe zou het eigenlijk gaan met het steenuiltje?

De laatste grootschalige inventarisatiecampagne van het steenuiltje in Vlaanderen dateert uit de periode 1997-1998, een initiatief van de toenmalige Wielewaalvereniging. In

maart en april speurden meer dan 500 natuurliefhebbers uit heel Vlaanderen, gewapend met een pillamp en cassetterecorder, omzeggens alle Vlaamse velden en akkers af op zoek naar steenuiltjes.

De inventarisatiemethode was vrij eenvoudig. Per kilometerhok (1km x 1km) werden een viertal afspeelpunten op een stafkaart aangeduid, die dan zo dicht mogelijk benaderd werden. Met behulp van een cassetterecorder werd gedurende enkele minuten de roep van een steenuilman weergegeven, zodra er een antwoord kwam, werd de cassette metéén gestopt en de locatie genoteerd.

In onze regio werkten een tiental natuurliefhebbers mee aan het project en de gegevens die op papier kwamen, waren meer dan verbluffend. Hemiksem en Wilrijk waren het werkterrein van Peter Hofman. Op 21 afspeelpunten kon hij toen 3 antwoorden noteren (Leemweg en Klaverbladdeef). Schelle en Niel werden geïnventariseerd door mezelf en Guy Buyst. Op 38 afspeelpunten hadden we toen 19

Steenuil (foto Hugo Willocx)

keer succes, het boerenland van Schelle leverde met 16 paartjes een mooie oogst op (polder Schelle, Spruytelei, Maaierei, Oude Bosstraat, Tuinlei, Kwadenhoek, Matenhoek, Boerenhoek en Zinkval). De polder van Niel was goed voor 3 steenuilpaartjes. Reet en Boom werden bezocht door Fried Happaerts, Marc Zegels en Julien Moens. Hier leverde het landelijke Reet een erg sterke score met 15 antwoorden op 30 afspeelpunten (Grote Paependaelen, Hoge Zandvelden, Kerremansstraat, Morenhoek en Borzestraat). De Boomse eer werd gered door de Kleine Steylen. De Rumstse ploeg werd toen bemand door Ludwig Laureyssens, Patrick Smits en Daniel Van Dievel. Dit trio kon 8 antwoorden noteren op 24 afspeelpunten (Hoge en Lage Vosberg, Lazarustraat). In Aartselaar en een deeltje Kontich noteerden VMPA-Aartselaar onder impuls van Luk Smets 25 antwoorden op 37 afspeelpunten. Na filtering van waarschijnlijke dubbele antwoorden, kwam men tot het besluit dat er 20 paartjes waren.

Voor Vlaanderen kwam men toen aan een totaal van ongeveer 6000

paartjes.

In de Atlas van de Vlaamse Broedvogels 2000-2002 wordt het aantal steenuiltjes geschat op 5000 tot 7700 paartjes. De Nederlandse cijfers ogen echter dramatischer. De afgelopen 15 jaar is het aantal broedpaartjes in Nederland afgenomen van 12000 paartjes naar 6000 paartjes nu.

Wat zou er aan de hand zijn?

Het steenuiltje is een zachtbruin, merelgroot uiltje met een poezelig wit gestreepte buik. Een uiltje ook met een lange reeks akelig klinkende bijnamen, zoals: doodsroeper of weeklager of toch iets leuker: poepuiltje of katekop. En het is waar, steenuiltjes kunnen je een beetje chagrijnig aankijken. Opvallend daarbij zijn de knalgele ogen, waaraan hij die strenge blik te danken heeft.

Steenuiltjes zijn ook echte zenuwpezen. Als hij kwaad wordt of zich ergens over opwindt, dan gaat hij met zijn hele lichaam heftig op en neer bewegen.

In Vlaanderen en Nederland is het steenuiltje standvogel, maar toch verloochent hij zijn zuidelijke afkomst niet. Steenuiltjes zijn immers dol op zonnen en ze hebben de pest aan regen en wind. Zo 'n

zonnende steenuil trekt vaak groepjes zangvogels aan, die hem luid roepend en scheldend uit hun buurt willen houden. Om die lastposten op afstand te houden, vertonen de voor- en de achterkant van de uilenkop een identieke tekening, waardoor het lijkt dat hij ook achteraan ogen in zijn kop heeft. Voor zijn belagers lijkt het dus dat hij ze altijd indringend aankijkt.

Ook het menu van de steenuil verradt zijn zuiderse afkomst; kevers, vlinders, insecten en sprinkhanen staan bovenaan op de menukaart. Gelukkig voor hem is hij niet enkel daarvan afhankelijk, veldmuizen en regenwormen vormen bij ons zijn stapelvoer. Maar ook jonge vogels, kikkers en ratten blijken in zijn smaak te vallen.

Meestal jaagt het steenuiltje of *Athene noctua* zoals zijn Latijnse naam luidt, van op een paaltje of een ander uitkijkpunt. Vliegende insecten worden vliegend gevangen, kevers worden dan weer lopend achtervolgd.

Het makkelijkst te vangen zijn regenwormen. In de ochtendschemering komen de geslachtrijpe wormen bovengronds om te paren, blijkbaar een fatale drang, want het steenuiltje zit klaar en hoeft maar toe te happen. Jagen op muizen gebeurt meestal in de schemering of 's nachts.

Holenbroeders

Een uilenpaar met kinderwens heeft het niet gemakkelijk. Steenuiltjes zijn immers holenbroeders en niet in staat om zelf een hol te maken. Ze moeten het doen met bestaande hopen in knotbomen en daarop azen ook wilde eenden, kauwen, holenduiven en spreeuwen. Is er echter eenmaal een territorium met hol veroverd, dan blijft het paartje levenslang samen in het gebied. Een steenuilenvrouwje

legt gemiddeld 4 eieren en tijdens het broeden wordt ze gevoerd door haar mannetje. Die voederdrang van het mannetje wordt nog zwaarder als er jongen zijn. Dan begint het mannetje een heuse voedselvoorraad aan te leggen. Muizen, kevers, regenwormen worden aangesleept, langzaam maar zeker wordt het een grote stinkboel in het hol.

De jongen groeien ondertussen in een tiental dagen van ongeveer 12 gram naar 80 gram, of een ruime verzesvoudiging van hun gewicht. Na 10 weken van voeren en vertroetelen is het echter uit met de liefde en worden de jongen verjaagd. Ze moeten dan een eigen territorium zoeken. De meesten blijven wel in een straal van ongeveer 10 km hangen...

Dicht in de buurt van het ouderlijk nest blijven heeft echter ook soms voordelen, want de geroemde partnertrouw van het steenuiltje is betrekkelijk. Sterft man of vrouw, dan aarzelt de weduwe of weduwnaar niet lang, en wordt er snel een nieuwe partner gezocht en die nieuwe partner kan van alles zijn. Vader met dochter of kleindochter, moeder met zoon. Alles mag.

Het gaat dus niet goed met het steenuiltje

De Vlaamse cijfers doen het nog niet vermoeden, de Nederlandse dus wel en ook in andere West-Europese landen is er een duidelijke achteruitgang. Zoals voor elke vogel zijn ook voor het steenuiltje voedsel...

achterkant kop Steenuil (foto Hugo Willcox)

nestgelegenheid en veiligheid de eerste levensbehoeften en aan alledrie schort het.

Van oudsher broeden steenuiltjes in oude knotbomen en hoogstamboomgaarden. Die zijn de afgelopen decennia echter in grote aantallen geroid. Dergelijke bomen hebben immers geen economische waarde meer. Vervallen schuurtjes en oude stallen, ook prima als nestplek, verdwijnen steeds meer uit het landschap. In ons steeds dichter bebouwd landje komt het steenuiltje steeds meer in voedselnoed. Door de schaalvergroting in de landbouw en vooral door de enorme toename van de maïsteelt neemt het aantal prooidieren en ook het aantal uitkijkposten sterk af.

En dan is er de veiligheid. Door het ecologisch beheer van onze wegbermen zijn die opnieuw muizenrijker geworden. Jagend vergeet het steenuiltje echter het gevaar en zin in een muis wordt nogal met de dood betaald door het voorbijrazend verkeer. Afgedankte

b a d k u i p e n, hergebruikt als drinkbak voor het vee, blijken ook al behoorlijke valkuilen, het steenuiltje glijdt erin en komt er door de gladde wand nooit meer uit.

Wat rest zijn nestkasten...

Het lijkt er op dat het geen zin heeft om nestkasten op te hangen op plaatsen waar er nog voldoende natuurlijke broedholten in oude knotbomen aanwezig zijn. Vaak zitten die nesten echter in vochtige, nauwe boomholten. Als een steenuiltje dan mag kiezen tussen een vochtige, nauwe spleet in

een knotboom en een droge nestkast is de keuze snel gemaakt. Onze eerste generatie nestkasten, een tiental exemplaren, opgehangen in de periode 1993-1994, vervaardigd uit oude wijnkistjes, kon dan ook op heel wat belangstelling rekenen.

Een vijftal jaar geleden hebben we die oude nestkastjes, waarop behoorlijk wat sleet zat, vervangen door een nieuwe generatie nestkasten, dit keer vervaardigd uit watervaste multiplexplaat.

Hiermee dachten we even het ei van Columbus ontdekt te hebben, nestkastjes uit watervaste multiplexplaat gaan immers tientallen jaren mee, dachten we...

Een foute keuze zo bleek later,

Vierde generatie steenuil nestkasten (foto: Erik De Keersmaecker)

watervaste multiplexplaat neemt geen vocht op, niet aan de buitenkant, dat lijkt prima, maar ook niet aan de binnenkant. Met ma en pa steenuil in de nestkast, samen met enkele jonge steenuilen, wordt er op warme dagen wel heel wat getranspireerd... het gevolg: kletsnatte nestkasten binnenin en volop schimmel op de prooien...

Deze ervaring maakt dat we de laatste jaren gestart zijn met het plaatsen van een derde generatie nestkasten, dit keer vervaardigd uit gewone multiplexplaat, die wel vochtabsorberend zijn aan de binnenkant, 3 lagen verf aan de buitenkant moeten de nestkastjes weer- en waterbestendig maken. Ludwig, onze specialist nestkastenbouwer kwam ondertussen op de proppen met een vierde generatie nestkasten. Zonder enige zin voor overdrijving mogen we dit wel echte super de luxe nestkasten noemen...

En als het aan deze nieuwe generatie nestkasten ligt, gaan de steenuiltjes in onze regio misschien toch nog een mooie toekomst tegemoet. Ook al omdat steeds meer gemeenten ons nestkastenproject gaan steunen. Zo kregen we reeds eerder de bevestiging van de gemeenten Boom, Hemiksem en Rumst dat ze het plaatsen van nestkasten op hun grondgebied financieel gaan steunen en ook in Schelle werken onze Natuurpuntmedewerkers in de gemeentelijke MINA-raad aan een voorstel om het plaatsen van nestkasten te betoelagen.

Plaatsen steenuil nestkast Hemiksem (foto Erik De Keersmaecker)

Solitaire bijen in nestkasten

Marc Campsteyn

In 2005 startte het project "solitaire bijen in nestkasten" aan de universiteit van Gent i.s.m. Natuurpunt. Een 400-tal nestkasten werden verspreid in Vlaanderen opgehangen. De driehoekige kastjes met 80 glazen buisjes die omhuld waren door een kartonnen kokertje, werden opgehangen in februari-maart. De kastjes moesten best op een zonnig plekje gehangen worden, beschut tegen regen. De bedoeling van het project was een wetenschappelijk onderzoek naar het voorkomen van solitaire bijen enerzijds en anderzijds het zicht op de mogelijkheid om zulke kastjes uit te hangen voor de bestuiving van fruitbomen en landbouwgewassen.

Honingbijen, die vaak ingezet worden voor bestuiving, krijgen de laatste jaren meer en meer klappen door ziekten en mijten. De meeste solitaire bijen komen evenwel niet in kastjes voor, maar nestelen in de grond. Naast bijen kunnen ook leemwespen en spinnen in de buisjes komen. Leemwespen maken celletjes van leem net zoals vele metselbijen dat doen.

In onze tuin waren de resultaten in 2005:

- Rosse metselbij (*Osmia rufa*), 1 exemplaar: 11 cellen in leem, 6 beschimmeld, 1 door sluipwesp geparasiteerd, 4 mannelijke bijen kwamen uit in 2006.
- Klaverbehangersbij (*Megachile ligniseca*), 2 exemplaren: deze bijen maken kokertjes van bladeren. Aan alle cellen kwam beschimmeling, maar enkele cellen konden gered worden doordat ik nieuwe blaadjes rond de cocon deed en in een bamboestok plaatste. Eén bij had 15 cellen gemaakt, de andere, heel laat begonnen, maakte 2 cellen. Eén van de uitgekomen bijen gebruikte in 2006 hetzelfde kastje.
- Maskerbij-soort (*Hylaeos species*), 1 exemplaar: De bij maakte 5 cellen, deze primitieve bij verzamelt nectar en stuifmeel in de honingmaag. Zij gebruiken een eigen secreet voor de opbouw van de cellen.

In 2006 maakte ik een andere nestkast die op een goede plaats werd opgehangen. Zij kende wel een groot succes, vooral door het massaal voorkomen van de Tronkenbij (*Heriades truncorum*). Deze bij moet wel dennenhars in de omgeving vinden voor de aanmaak van de cellen. Op het einde van de vliegtijd kwamen 12 tronkenbijen nog enkele cellen aanmaken in het kastje. In 2007 bouwden 2 generaties tronkenbijen cellen in bijna alle buisjes met doorsnede van 3 tot 4mm, in totaal ongeveer 50 buisjes.

foto klaverbehangersbij

In onze tuin, aan de 's Heerenbaan in Boom werd één kastje opgehangen. Het succes was eerder matig. In een omgeving met vooral halfopen bebouwingen en relatief grote tuinen werden wel een 15-tal soorten aangetroffen die in nestgelegenheden kwamen, dankzij een rijk aanbod aan geschikte bloemen. Aan de beladen buiksluier van de meeste soorten kon je zien dat ze in onze omgeving nog wel vrij gemakkelijk een geschikte nestplaats konden vinden. Het grote probleem met de glazen buisjes was echter wel dat het broed heel gemakkelijk beschimmelt. De glazen buisjes zijn dan weer erg handig om te controleren hoeveel cellen er gebouwd werden.

Het bouw materiaal kan verschillen: aarde, leem, plantenharen, blaadjes, haren of een eigen secretie. Soms wordt het materiaal aangevuld met steentjes of houtsnippers. Een ander probleem dat kan opduiken en in onze tuin deels gebeurde, is het bezoek van spechten. Zij trekken de buisjes er uit of harken er op los. Mezen pikten in de afsluiting die de bijen maakten en konden niet aan het broed. Dit bleek geen gevolg te hebben. In Kalfort, waar een grote wand met buisjes is opgesteld, moest vorig jaar een draad bevestigd worden om de spechten geen kans meer te geven.

foto Maskerbij

Regionaal landschap plechtig ingevaren

In de Mechelse regio en de Rupelstreek wordt momenteel volop gewerkt aan de oprichting van een nieuw regionaal landschap. Daar hadden we in het Rupel.blad van januari 2008 al over.

Nog even ter info: een regionaal landschap is een samenwerkingsverband tussen de provincie, gemeenten en open ruimtegebruikers als: natuur, landbouw, toerisme en jacht. Een regionaal landschap kan als een vzw subsidies krijgen van de overheid om teams op te richten die projecten uitvoeren rond natuurbehoud, landschapsherstel, natuureducatie en natuurrecreatie buiten de erkende natuureservaten. Doordat de verschillende actoren van de open ruimte en de lokale besturen in het bestuur vertegenwoordigd zijn, waarborgt dit een breed draagvlak voor de projecten, die een regionaal landschap uitvoert. Meer concreet kan dit gaan over het uitstippelen van wandeltrajecten, de aanleg van houtkanten en poelen, speciale beschermingsacties voor bepaalde dier-, vogel- en plantensoorten, het promoten van hoevetoerisme en streekproducten, het organiseren van natuurcursussen en publieksactiviteiten, enz...

Daarnaast wordt er tweemaal per jaar een landschapskrant verspreid met informatie over de activiteiten, realisaties op het terrein, enz...

Een verscheurende keuze...

Begin 2008 stonden de gemeentebesturen van de Rupelgemeenten Boom, Hemiksem, Niel, Rumst en Schelle voor een moeilijke keuze. Gezamenlijk in de boot stappen van het in 2006 opgerichte regionaal landschap Schelde-Durme, waar de Oost-Vlaamse gemeenten: Berlare, Dendermonde, Hamme, Laarne, Lokeren, Waasmunster, Wetteren, Wichelen en Zele deel van uitmaken. Of kiezen voor

een nieuw op te richten regionaal Landschap, dat de voorlopige werknaam Rivierenland kreeg, een regionaal landschap waarvan de stad Mechelen de motor zou zijn, en die gemeenten zou groeperen langs de grote rivieren: Rupel, Nete, Dijle en Zenne.

De visie van Natuurpunt Rupelstreek mbt de keuze van de Rupelgemeenten tot één van de beide regionale landschappen kon U reeds lezen in het Rupel.blad van januari 2008. Deze visie werd eerder ook overgemaakt aan de beleidsmakers uit de Rupelgemeenten die de keuze moesten maken.

Kort samengevat kwam deze visie erop neer dat een aansluiting bij het nieuw op te richten regionaal landschap Rivierenland de meeste logische keuze zou zijn, omdat:

- de Rupelgemeenten hier medeoprichters zouden zijn, terwijl ze bij Schelde-Durme slechts aansluitende leden zouden zijn.

- het secretariaat van het regionaal landschap Rivierenland in Mechelen zou komen, terwijl het secretariaat van Schelde/Durme, zich in Gent bevindt.
- het regionaal landschap Rivierenland veel sneller een verbondenheid van mensen zou creëren, waarbij de nabijheid van een stad zoals Mechelen een enorme meerwaarde biedt.
- daarenboven zou de Rupelstreek vanuit de Schelde, via de Rupel kunnen fungeren als een natuurlijke en toeristische poort naar het rivierenland van Nete, Dijle en Zenne.
- bij de eventuele aansluiting van de Rupelgemeenten bij het regionaal landschap Schelde/Durme, dit regionaal landschap zich zou uitstrekken van Laarne en Wetteren in het westen tot de Rupelgemeenten in het oosten. Hierbij zouden de Rupelgemeenten figuurlijk verdrinken in dit grote geheel.

Ondertussen blijkt dat de keuze van de Rupelgemeenten om gezamenlijk toe te treden tot één van beide regionale landschappen letterlijk verscheurend was.

Hemiksem en Schelle hebben ondertussen beslist om samen met de Klein-Brabantse gemeenten Bornem, Puurs en Sint-Amands toe te treden tot het regionaal landschap Schelde/Durme.

Terwijl de gemeenten Boom, Niel en Rumst de keuze gemaakt hebben om samen met de gemeenten Berlaar, Bonheiden, Duffel, Heist-op-den-Berg, Lier, Mechelen, Putte, Sint-Katelijne-Waver en Willebroek het regionaal landschap Rivierenland op te richten.

Plechtig ingevaren...

Op 15 mei werd de start van het regionaal landschap Rivierenland plechtig ingevaren met een boottocht langs het Zennegat. De deelnemende gemeenten, Natuurpunt, de provincie en

enkele landbouw-, toerisme en jachtverenigingen ondertekenden aan boord een intentieverklaring om mee te werken. Het hoe en waarom van de oprichting van het regionaal landschap werd ook toegelicht aan de pers.

Natuurpunt was ruim vertegenwoordigd omdat we ervan overtuigd zijn, dat de start van dit regionaal landschap een grote meerwaarde kan betekenen voor onze unieke streek langs de grote rivieren.

Zoals eerder gepland werd er ook reeds een coördinator van het regionaal landschap Rivierenland aangesteld. Martine Couvreur

werkte de voorbije maanden op het secretariaat in Mechelen aan de uitwerking van de statuten, zodat het regionaal landschap Rivierenland op donderdag 3 juli in het PIME in Lier officieel kan worden opgericht.

Ondertussen heeft Natuurpunt Rupelstreek zich kandidaat gesteld om toe te treden tot de Raad van Bestuur van het regionaal landschap Rivierenland, met Erik De Keersmaecker en Patrick Smits als effectieve leden en Francis Mertens en Fried Happaerts als plaatsvervangers.

"VOLG DE GIDS" - KIJK-RECITAL in AMUZ

Zaterdag 11 oktober om 21 u

Voor alle muziek- en natuurliefhebbers vanaf 10 jaar!

OLIVIER MESSIAEN werd 100 jaar geleden geboren en was niet alleen een vermaarde Franse componist maar ook een ornitholoog.

De componist zwierf dag en nacht rond in bossen en weilanden en noteerde elk vogelgeluid nauwkeurig in zijn "CATALOGUE D'OISEAUX"! Ook de wondermooie natuur, de wind in de bomen, de golven van de zee werden in pianomuziek omgezet.

Daan Vandewalle (pianist), Jan Boon (cineast) en Liesbeth Vereertbrugghen (concept) trokken met vogelgids, partituur en gedetailleerde kaart van Frankrijk op zoek naar de plekken waar Messiaen de natuur intens beleefde. De beelden werden op de camera geregistreerd. Walter Rogeman (ornitholoog en voorzitter van de Raad van Bestuur van Natuurpunt) zorgde nadien voor de wetenschappelijke ondersteuning.

Het resultaat? Een boeiend kijkrecital waar je als toehoorder bij deze prachtige pianomuziek ook op de bijzondere locaties komt. Een aanrader!

Bestel nu reeds je tickets !

Concertzaal AMUZ: Kammenstraat 81 - Antwerpen

Tickets: 03/229 18 80 of www.amuz.be

Stadsrandbos of landschapspark ?

Aartselaar – Edegem – Kontich

Luk Smets

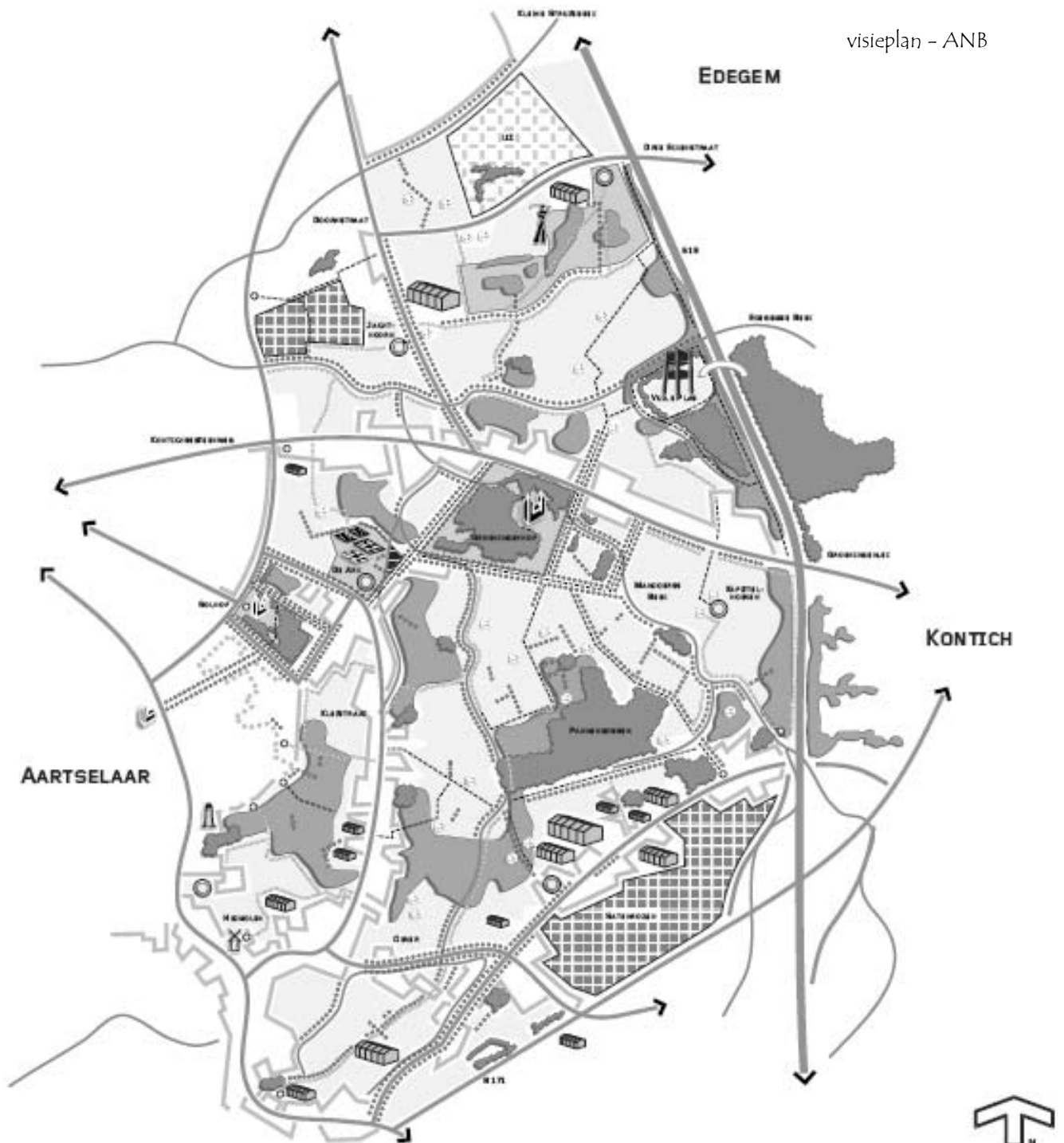
Op 10 juni gaven het Agentschap Natuur en Bos (ANB) en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) een infoavond in het Cultureel Centrum in Aartselaar over de inrichtingsstudie van het stadsrandbos.

Het stadsrandbos zal een open gebied zijn, dus een gebied zonder extra bebouwing, met verschillende soorten grondgebruik in mozaïekstructuur, waarin landbouw een plaats behoudt. Het zal geen

gesloten boscomplex worden. Uit de zaal werd terecht opgemerkt dat de term "landschapspark" beter de lading dekt. Belangrijke natuurwaarden, zoals beekvalleien zullen gevrijwaard en geïntegreerd

worden. Bossen krijgen een multifunctionele invulling, waarbij naast de economische en ecologische functies aandacht gaat naar de milieubeschermdende

visieplan - ANB

en recreatieve functies. Men streeft naar bosuitbreiding, maar met zo beperkt mogelijke impact op landbouw. In de haalbaarheidstudie sneuvelde reeds heel wat bosoppervlak tegenover de ideale kaart, die in 2007 werd gepresenteerd.

Doelstellingen zijn het behoud van een open en groen wandelen en fietsgebied, de kwaliteiten van het landschap behouden en aantrekkelijker maken, de leefbaarheid en toegankelijkheid verbeteren. Daartoe worden recreatieve poorten ingericht. Men stelt 7 hoofdpoorten voor met mogelijk parking voor auto's en fietsen, fietsverhuur, een info- of bezoekerscentrum, horeca. Daarnaast 12 lokale poorten met enkel een fietsenstalling, rustbanken, ev. picknickplaats en een info-bord, maar zonder parking voor auto's.

Bij uitbouw van recreatieve wegen zullen zoveel mogelijk de bestaande wegen toegankelijk worden gemaakt en aangesloten worden op bestaande recreatieve fietsroutes.

Ook kleine landschapselementen krijgen veel aandacht, zoals versterken van de drevenstructuur, het versterken van de verbinding tussen de bosstructuren langsheen de belangrijkste waterlopen en uitbouw van bestaande houtkanten. Langs de beekvalleien wil men voldoende ruimte voorzien voor de recreatieve wegen en een oeverzone met integratie van bomenrijen en bijkomende wateropvangcapaciteit.

Momenteel is er van het bosuitbreidingsgebied 96 ha in landbouwgebruik. De overheid (ANB) is bereid deze gronden aan te

huidige ruimtegebruik – foto Google Earth

kopen. Alles verloopt op vrijwillige basis, dus geen onteigeningen. De uitbreidingsmogelijkheden voor de bedrijven zijn wel beperkt. Ook andere juridische middelen zoals gebruiks-, beheers- of huurovereenkomst, erfpacht, ... zijn mogelijk. Dit betekent uiteraard dat de realisatie zich over een lange periode van misschien wel 20 jaar zal uitspreiden.

Natuurpunt Aartselaar is blij met de huidige intenties omtrent het stadsrandbos. De inrichtingsstudie is geen bindend plan. De grootste waarde is dat "de neuzen in dezelfde richting worden gezet". De verschillende beleidsniveaus (Vlaanderen, provincie, gemeenten) zijn immers betrokken bij de ontwikkeling van een visie over de inrichting van het

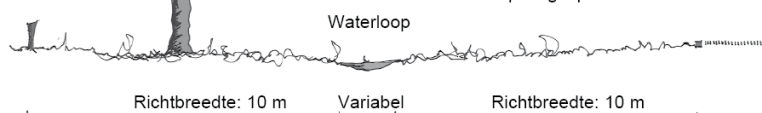
landschap. Via structuurplannen dient een wettelijk en bindend kader gecreëerd te worden. Een belangrijke verdienste van het plan is dat de grondspeculatie en de verkavelingswoede, die al zoveel open ruimte heeft vernietigd, een halt wordt toegeroepen. Toch merken we op dat er tal van bedreigingen op het gebied blijven hangen. Zo is er een verkavelingsaanvraag lopende achter de Lieven Renslaan in een gebied dat op de stadsrandboskaarten minstens gedeeltelijk als bosuitbreiding is gemerkt.

Oeverzone met integratie van bomenrij en bijkomende wateropvangcapaciteit

beekvallei met oeverzone – ANB

Oeverzone met bijkomende wateropvangcapaciteit Fiets- en wandelweg

Richtbreedte: 10 m

Variabel

Richtbreedte: 10 m

Van zodra wij meer gedetailleerde info ontvangen, zal je die vinden op onze website www.natuuraartselaar.be (bij menupunt "Beleid")

RupelAartjes

Kids/ouders/grootouders ontdekken samen de natuur...

Hallo, kids

In juli nemen we even een maandje vakantie, vanaf augustus starten we terug met een maandelijkse ontdekkingstocht in de natuur.

Zaterdag 2 augustus - Op ontdekking in Maaienhoek

Het natuurgebied van Maaienhoek ligt een beetje verstopt tussen het terrein van Electrabel en de Schelde. Door de ligging vlakbij de rivier en de rust die er heerst is het een prima broedplaats voor dodaarsjes en kuifeenden. Het gehinnik van ma en pa dodaars is er dan ook niet uit de lucht. Vlinders en libellen hebben de rust van Maaienhoek ook al lang ontdekt, op een mooie zomerdag kan je je notaboekje hier flink aanvullen. Twee robuuste Gallowayrunderen zorgen er voor het zomerse natuurbeheer.

Voor deze wandelexcursie zijn goede wandelschoenen zeker een aanrader

Afspraak: 13u45 parking sporthal Scherpenstein, einde Parklaan Schelle

Meer info: Erik 03/887.13.72 of email: erik.dk@skynet.be

Woensdag 17 september - BANG VAN EEN SPIN???

Wie heeft al eens een spinnetje van heel dichtbij bekeken?

Wie is enorm dapper en heeft al ooit eens een spin durven vastnemen?

Wie heeft al eens spinnensoep geproefd?

Wie wil een gezellige spin knutselen?

Op woensdag 17 september tussen 13.45u en 16u kan je samen met je grootouders/ouders van die prachtige beestjes heel wat te weten komen. We weten zeker dat na deze middag niemand nog een spin durft doodtrappen...

Afspraak: van 13.45u tot 16u in het jeugdlokaal van het sportcentrum, Kleistraat 204 te Aartselaar.

Deelnamprijs 1,50 euro ter plaatse te betalen (soep en knutselmateriaal inbegrepen)

Meer info en inschrijven bij Hilde Janssens: 03/887 36 45 of hiljans@hotmail.com

Cursus: Beheer van houtkanten en heggen

In 2008 is de Behaag natuurlijkactie reeds aan zijn 15de editie toe.

Reden temeer om er dit jaar iets extra's aan te koppelen.

We bieden u de kans om een korte cursus te volgen, die u meer kennis zal geven over het aanplanten en onderhoud van hagen, houtkanten en heggen.

We bieden een theorie- en een praktijkles aan. Maar indien u enkel theorie of praktijk wenst te volgen, is dat ook mogelijk.

Theorieles: donderdag 16 oktober om 20 u in het Parochiaal Centrum Wolffaertshof, B. Van Ertbornstraat 7 te Aartselaar.

Voor deze theorieles kunnen we rekenen op de ondersteuning van VELT. Lesgever Frans Desmedt zal aan de hand van een powerpointpresentatie de verschillende houtachtigen die in de plantpakketten voorkomen, bespreken: het belang ervan voor het ons omringende landschap, hoe ze aanplanten en hoe ze verder onderhouden. Einde omstreeks 22 u.

40 personen kunnen deelnemen aan de theorieles. Inschrijven voor deze cursus is noodzakelijk en kan door storting van 3 euro op rekening 979-9767548-41 van Natuurpunt Aartselaar. Vermeld op uw overschrijving: Cursus houtkanten + telefoonnummer of email-adres.

Praktijkles: zaterdag 25 oktober van 13 u tot 17 u in de privé-tuin van Bart en Saskia Van Reeth-Mercelis, Hoevelei 91 te Aartselaar.

Deze praktijkles kunnen we gratis aanbieden dank zij de financiële ondersteuning van de gemeente Aartselaar. Lesgever Frederik Nijman is werkzaam bij de provincie en is ook uitbater van de bio-boerderij (schapenteelt) in het Provinciaal domein De

Averegten in Heist-op-den-Berg (www.averegten.be).

Tijdens de les zal het aangeplante vogelbosje een hakhoutbeheer krijgen. Dit is een bosbouwkundige bedrijfsvorm, waarbij de houtige elementen regelmatig aan de grond worden afgezet en daarna terug opschieten uit de stronken. We laten u dan ook kennismaken met een zeer oude, maar niet vaak meer toegepaste vorm van beheer van hagen, nl. het aanmaken van een vlechtheeg. Dit is een speciale vorm van afsluitheg, waarbij een haag een leg- of vlechthaag wordt door menselijk ingrijpen. "Leggen" is het inkappen en ombuigen van de gehele struik. Het vlechten van hagen is gebaseerd op de natuurlijke reactie van een struik of tak om altijd naar het licht toe te groeien. Dat is normaal recht omhoog. Door die omhoog groeiende takken te vlechten of te leggen, ontstaat er een horizontale structuur. De struik zelf zorgt voor de verticale structuur. Uiteindelijk ontstaat zo een levend, gesloten hekwerk. Met het snoeiafval zal een takkenril gemaakt worden, een dichte 'haag' van gesnoeide takken opeengestapeld tussen houten palen.

Opgelet: slechts 20 personen kunnen gratis inschrijven voor de praktijkles.

Info en inschrijvingen:
Ria Thys, 03 / 289 73 66
ria.thys@telenet.be

legheg in de Averegten

Vogels in de regio: Lente 2008

Kris De Keersmaecker

Vogels in de regio is een vaste rubriek in dit tijdschrift. De waarnemingen van maart tot en met mei kwamen tot stand dankzij de medewerking van: Marc Van Den Bril, Jan Celis, Joachim Tafforeau, Dirk Colin, Kristof Van Asten, Joost Reyniers, Paul Mees, Dirk Drossin, Gerry Heyrman, Karen De Pauw, Jan Verlinden, Ludwig Van Ranst, Chris Coeckelbergh, Jorn Van Den Bogaert, Marc Willaert, Desire Tierens, Walter Schreyn, Jos Van Mensel, Norbert Willaert, Kris De Roeck, Ronan Felix, Peter Hofman, Jan De Bie, Raymond De Smet, Stephan Van Praet, Gert Flies, Tonny Temmerman, Gerald Driessens, Maurice Segers, Tuur Wuyts, Henk Van Grembergen, Lies Verlinden, Hugo Willocx, Carl Tiebos, Erik, Bart en Kris De Keersmaecker.

Eén adulte Roodhalsfuut in zomerkleed pleisterde op 4, 6 en 22 april en op 27 mei op AWW 5 te Rumst. Geoorde Futen werden gezien op AWW 5 te Rumst met 3 exemplaren op 18 en 19 maart, telkens 2 exemplaren op 11 en 27 mei en één exemplaar op 21 april en 7 mei. Ook op het Noordelijk Eiland werden er 2 exemplaren gezien tussen 18 en 28 mei. Op 17 maart pleisterde 1 Grote Zilverreiger in de Polder te Schelle, op het Noordelijk Eiland werden er twee exemplaren gezien op 15 maart en 24 mei en één exemplaar was aanwezig op 16 en 18 maart, 14 en 23 april en 18 mei. Eén Purperreiger pleisterde op

overvliend waargenomen boven Terhagen. Op 25 mei trokken er 6 exemplaren over de Hoofdboslaan te Hemiksem en telkens één exemplaar trok over Hulst te Schelle op 8 maart en Schelle dorp op 29 mei. Op 1 mei vloog er 1 Zwarte Ooievaar over AWW 5 te Rumst en op 11 mei vlogen hier twee exemplaren over. Telkens één adulte Lepelaar werd op het Noordelijk Eiland waargenomen op 23, 25 en 27 mei. Een groep van 25 Kolganzen was tot 16 maart aanwezig in de Polder te Niel. Eén mannetje Zomertaling dat op 26 maart aanwezig was op het Noordelijk Eiland, was de eerste van het jaar voor de regio.

Op 27 april werd één mannetje Krooneend waargenomen in de Kleiputten van Terhagen en in het Broek De Naeyer was er ook één mannetje aanwezig op 27 mei. Op 3 maart was nog één vrouwtje Topper aanwezig op de Rupel te Niel en één mannetje april gezien op AWW 5 te Rumst. En hier was ook een koppel Grote Zaagbek aanwezig op 2 en 7 maart. Eén mannetje Rosse Stekelstaart was dan weer op 27 april op AWW 5 te Rumst aanwezig. Visarenden trokken over het Noordelijk Eiland met 2 exemplaren op 18 april en telkens één exemplaar op 21 april, 11 en 25 mei. Op 30 april trok er ook één exemplaar over AWW 5 te Rumst. De eerste sensatie van het voorjaar was één Schreeuwarend die op 7 mei laag over de Polder te Schelle trok terwijl hij werd gemobt door een Buizerd. Solitaire overtrekkende Rode Wouwen werden gezien op 8 maart over de Rupel te Schelle, op 2 april over de Oude Netearm te Rumst, op 12 april over de Molenstraat te Reet, op 30 april over de Kouter te Wintam en op 2 mei over de Hoofdboslaan te Hemiksem. Op 20 april vloog er één Zwarte Wouw langs de Rupel te Schelle, op het Noordelijk Eiland werd er telkens één gezien op 23 april en 1 en 21 mei, over AWW 5 te Rumst vlogen 3 exemplaren op 30 april en één op 1 mei en over de Oude Netearm te Rumst vloog er ook één op 7 mei. Telkens één vrouwtje Blauwe Kiekendief trok op 16 maart over AWW 5 te Rumst en op 7 mei over het Noordelijk Eiland. Eén mannetje Grauwe Kiekendief trok op 19 april over Kallebeek te Hemiksem en één vrouwtje werd op 11 mei langstrekend gezien aan AWW 5 te Rumst. De vroegste Wespndief trok op 22 april over AWW 5 te Rumst, vanaf 2 mei werden ze frequenter waargenomen met ondermeer 4 exemplaren over het Noordelijk Eiland op 2 mei en 10 exemplaren over de Hoofdboslaan te Hemiksem

Grote zilverreiger (foto Raymond De Smet)

16 april op het Noordelijk Eiland en hier werd ook telkens één overtrekkende vogel gezien op 26 maart en 25 april. Een groep van 13 Ooievaars trok op 2 maart over de Tolhuisstraat te Schelle, over AWW 5 te Rumst trokken in totaal 26 exemplaren tussen 5 april en 24 mei, 4 exemplaren foerageerden op 24 mei langs de Doornlaarlei te Rumst en werden iets later ook

verbleef op AWW 5 te Rumst tussen 6 en 26 maart. De 2 mannetjes Grote Zee-eend verbleven nog tot 8 april op AWW 5 te Rumst. Brilduikers verbleven nog tot 16 april op AWW 5 te Rumst. Er werden er maximaal 25 geteld op 2 maart. Eén vrouwtje Nonnetje was nog tot 9 april aanwezig op het Noordelijk Eiland. Een koppeltje Middelste Zaagbek werd op 1 en 2

op 9 mei. Eén mannetje Havik trok op 3 maart over het Noordelijk Eiland, één vrouwtje werd hier al baltsend waargenomen op 8 maart, boven het Klaverbladbos te Wilrijk cirkelde één mannetje op 4 maart en op 19 april werd een baltsend koppel gezien aan AWW 5 te Rumst. Eén adult mannetje Roodpootvalk vloog op 25 mei gedurende een tiental minuten rond boven de Lage Vosberg te Rumst. De vroegste Boomvalk was op 12 april aanwezig in de Kleiputten van Rumst, op 26 april waren er hier 3 exemplaren aanwezig en vanaf dan werden ze ook frequent gezien doorheen de regio. Telkens één overtrekkend Smelleken werd gezien op 16 maart over het Niels Broek en op 20 april over het Noordelijk Eiland. Zeven Kraanvogels trokken op 15 maart over het Noordelijk Eiland, over AWW 5 vloog er één exemplaar over op 2 maart en drie vlogen er over op 5 april. Twee Steltkluten pleisterden in de namiddag van 23 april op het Noordelijk Eiland. Eén adulte Bontbekplevier pleisterde van 24 tot 26 mei op het Noordelijk Eiland. Telkens één Zilverplevier was op 30 april en 8 mei op het Noordelijk Eiland aanwezig. 16 Goudplevieren trokken op 16 maart over het Noordelijk Eiland.

Op 2 en 4 mei werd telkens één Drieteenstrandloper waargenomen op het Noordelijk Eiland en 3 exemplaren vlogen op 17 mei langs AWW 5 te Rumst. Op het Noordelijk Eiland pleisterden 2 Temmincks Strandlopers op 7 mei en telkens één exemplaar was hier aanwezig op 26 april en 6 mei. Eén Kleine Strandloper in zomerkleed was op 22 en 26 mei op het Noordelijk Eiland aanwezig. Eén Rosse Grutto vloog op 1 maart over AWW 5 te Rumst. 99 Wulpen zaten op 8 april in het Zinkval te Schelle en 55 exemplaren zaten op 14 april in het Cleydael te Aartselaar. Zes Regenwulpen zaten op 14 april in het Cleydael te Aartselaar, groepen trokken over het Noordelijk Eiland met 14 exemplaren op 7 april en over AWW 5 te Rumst met 21 exemplaren op 14 april en 30 exemplaren op 30 april. Heel de periode werden er Zwartkopmeeuwen gezien in de regio met op 13 april wel 32 exemplaren in het Zinkval te Schelle. Op AWW 5 pleisterden op 2 maart wel 7 Pontische Meeuwen en één adulte Geelpootmeeuw. Een vroege Dwergmeeuw was op 15 maart op het Noordelijk Eiland aanwezig en tussen 15 april werden er hier regelmatig doortrekkers gezien met op 27

april wel 63 exemplaren. Telkens één Dwergstern trok op 16 mei langs het Noordelijk Eiland en op 17 mei langs AWW 5 te Rumst. Eén adulte Lachstern foerageerde in de avond van 25 mei boven de plas van AWW 5 te Rumst en zorgde voor de tweede grote sensatie voor de regio dit voorjaar. Vier Noordse Sterns foerageerden op 23 april kortstondig op het Noordelijk Eiland. Zwarte Sterns werden vanaf 22 april regelmatig waargenomen met maximaal 7 exemplaren op het Noordelijk Eiland op 29 april en eveneens zeven op AWW 5 te Rumst op 11 mei. Twee Witwangsterns foerageerden op 28 april op Noordelijk Eiland. De eerste Zomertortel zong op 27 april in de Kleiputten te Terhagen en op 25 mei was er ook één zangpost in de Oude Netearm te Rumst. De eerste Koekoek was op 21 april aanwezig in het Niels Broek. Twee Gierzwaluwen die op 17 april boven AWW 5 te Rumst vlogen, waren de eerste van het jaar. Twee overvliegende Bijeneters werden begin mei waargenomen aan de Klak te Reet. Eén Draaihals was op 26 april aanwezig in de Kleiputten te Rumst. Op 16 maart kwamen zowel Oeverzwaluwen als Boerenzwaluwen toe in de regio. De eerste Huiszwaluw was op 13 april aanwezig op AWW 5 te Rumst. Eén Grote Pieper was op 2 mei aanwezig op het Noordelijk Eiland. Op 16 april werd nog een Waterpieper gezien op het Noordelijk Eiland. Over de Kleiputten van Terhagen trokken 3 Boompiepers op 27 april en één exemplaar op 12 mei, 6 exemplaren trokken tussen 29 april en 8 mei over het Noordelijk Eiland. Eén vrouwtje Rouwkwikstaart was op 29 maart aanwezig op de Hoge Vosberg te Rumst. Vier Noordse Gele Kwikstaarten vlogen op 5 mei over het Noordelijk Eiland en op 8 mei werden hier 9 exemplaren gezien. In de regio zitten broedpaartjes van Grote Gele Kwikstaart aan de Vliet te Schelle / Hemiksem, onder de brug van de E19 langs de Nete te Rumst en aan de Boulevard brug te Ruisbroek. In de Kleiputten van Niel zongen op 22

Lachstern (foto Raymond De Smet)

april de eerste twee Nachtegalen. De eerste Blauwborst zong op 15 maart op het Noordelijk Eiland. Vanaf 19 april werden er regelmatig Tapuiten gezien op het Noordelijk Eiland en één exemplaar werd op 12 mei waargenomen in de Kleine Steylen te Boom. Paapjes werden vanaf 3 mei geregeld gezien op het Noordelijk Eiland met ondermeer 2 exemplaren op 30 mei. Telkens één Roodborsttapuit werd op het Noordelijk Eiland gezien op 16 maart, 15 en 26 april en 10 en 11 mei. Eén mannetje Bepijster vloog op 31 maart over de Rupel te Schelle, op het Noordelijk Eiland werden er respectievelijk twee op 18 april, drie op 19 april en één op 28 april gezien en in de Kleiputten te Rumst waren er drie aanwezig op 26 april. Op 22 april zong de eerste

Tuinfluit in de Rupelschorren Te Niel. Op 22 maart was de eerste Zwartkop aanwezig aan AWW 5 te Rumst. De eerste Braamsluiper zong op 23 april langs de Oude Bosstraat te Schelle. De eerste Grasmus was op 16 april op het Noordelijk Eiland aanwezig. Op 6 april zong de eerste Rietzanger op het Zuidelijk Eiland. De eerste Sprinkhaanzanger werd op 17 april gehoord in de Kleiputten te Rumst. Eén zingende Snor werd op 26 april op het Zuidelijk Eiland gehoord. Cetti's Zangers werden regelmatig gehoord in de regio met één zangpost in de Oude Netearm en twee zangposten in de Schorre te Boom. De eerste Kleine Karekiet zong op 12 april in de Kleiputten te Rumst. Op het Noordelijk Eiland zong op 25 mei één Grote Karekiet.

De eerste Bosrietzanger werd op 6 mei gespot in de Rupelschorren te Niel. De eerste Spotvogels zongen op 11 mei aan AWW 5 te Rumst en het Zuidelijk Eiland. Op 22 maart werd de eerste Fitis gehoord aan AWW 5 te Rumst. Op 1 mei werd een roepende Buidelmees gehoord op het Zuidelijk Eiland. Eén zingende Wielewaal werd op 11 en 25 mei gehoord in het Niels Broek. Eén Barmsijs vloog op 15 april over het Noordelijk Eiland. Over AWW 5 trok één Appelvink op 22 maart en twee exemplaren vlogen hier over op 18 mei.

Gelieve uw waarnemingen van de zomerperiode (juni tot augustus) binnen te brengen voor 10 september.

Met dank, Kris

OLVI's in de natuur

Ook dit jaar werd een jarenlange traditie, deelnemen aan de jaarlijkse Dag van de Dienstbaarheid van het OLVI of het Onze-Lieve-Vrouw-Instituut uit Boom verdergezet.

Tijdens de dag van de Dienstbaarheid stellen de laatstejaarsstudenten van het OLVI zich een dag lang ten dienste van een sociale organisatie, een verzorgingsinstelling of een organisatie die rond milieu of natuur werkt, zoals Natuurpunt. Vanuit de visie van het OLVI betekent de dag van de Dienstbaarheid naar de studenten toe een mogelijkheid tot verruiming van hun leefwereld en een kans tot belangeloze inzet en solidariteit.

Net zoals de vorige jaren trokken we, ditmaal op donderdag 24 april, met 11 studenten naar Maaienhoek in Schelle en het Niels Broek in Niel. In Maaienhoek werd maaisel en snoeihout opgeruimd. Een zware klus, de weken vooraf had het behoorlijk hard geregend, zodat het maaisel op dikke pakketten en behoorlijk ineengestremgeld lag. Geen probleem echter voor de OLVI's, het maaisel werd netjes op 2 grote hooimijten gezet, terwijl met het snoeihout een houtmijt

werd gebouwd.

Na de picknick op het terras van het visserschalet aan de visvijvers aan de Electrabelcentrale, trokken we naar het Niels Broek. Daar werd het maaisel van een verruigd rietveld langs de Korte Hameldijk bijengeharkt en ook op 2 hooimijten gezet. Ook hier een erg zware klus, die omstreeks 15u30

geklaard was.

Een dikke dank aan de OLVI's: Stijn Cools, Tom Van den Eynde, Michael Claes, Jeroen Braet, Jasper Coopman, Maarten Hofman, Simon Janssens, Michael Verbogen, Sander Wouters, Thomas Verlinden, Jeroen Struys en leerkracht Anke van Averbek.

Terugblik op de LENTEHAPPENING van Natuurpunt Aartselaar.

Ria Thys

Zondag 20 april kwamen ca 200 Natuurpunters en sympathisanten opdagen op de lentehappening, waarop Natuurpunt Aartselaar de inwoners liet kennismaken met de nieuwe afdeling.

De dag werd gestart met een overheerlijk en gezond ontbijtbuffet, waaraan een 60-tal mensen aanschoven.

Indeloop van de voormiddag trokken 3 van onze gidsen op stap met in totaal een 40-tal mensen. Het was ook Dag van de Aarde met als thema Klimaatwijzigingen en de gevolgen ervan. De wandeling die vanuit het Wolffaertshof richting Solhofpark liep, stond dan ook voor het overgrote deel uit het bekijken van de plaatselijke gevolgen van de opwarming van de aarde. Leuk detail: beelden van onze wandelingen dienden als illustratie bij de rubriek Dag van de Aarde in het 19u-journaal van de VRT !

Doorheen de hele dag konden de - door fotoclub Fodiac - 80 geselecteerde foto's van de fotowedstrijd bekeken worden. 26 fotografen leverden in totaal 126 foto's aan.

De kinderen konden knutselen of zich laten schminken, terwijl de ouderen de info- en verkoopsstand bekeken of zich een natje en een droogje aanschafte in ons natuurcafé.

In de namiddag was het tijd voor een natuurfietszoektocht doorheen Aartselaar. De deelnemers konden

Nikki Paelinckx geflankeerd door burgemeester en schepen van leefmilieu

kiezen uit 4 trajecten (of ze allemaal trachten te doen):

- Aartselaar en het Hoge Noorden
- Aartselaar en het Wilde Westen
- Aartselaar en het Zwoele Zuiden

- Aartselaar en het Verre Oosten.

De dag werd besloten met de prijsuitreiking door de juryleden van Fodiac aan de winnaars van de

fotowedstrijd "Natuur in Aartselaar". Burgemeester Vanden Abeele en Schepen Vandebroeck reikten de publieksprijzen uit.

Tijdens de speeches werd de nieuwe afdeling Natuurpunt Aartselaar door voorzitter Johan Herreman voorgesteld. Nadien kwam Luk Smets, penningmeester van de afdeling aan het woord. Hij bood het gemeentebestuur de diensten van de natuurvereniging aan bij het gemeentelijke natuurbeleid. Een vrijwilligersvereniging kan immers een grote meerwaarde betekenen bij het scheppen van het broodnodige maatschappelijke draagvlak voor natuurbehoud en -ontwikkeling.

Aan Mevrouw Vandebroeck, Schepen van Leefmilieu, werd het door Natuurpunt uitgegeven dossier "Biodiversiteit in jouw gemeente" plechtig overhandigd. De Schepen wenste in haar toespraak de nieuwe vereniging alle succes toe. Zij deelde mee dat het gemeentebestuur dit initiatief zeer genegen is en waar mogelijk zal ondersteunen. Zo wil ze de haalbaarheid van een geplande beschermingsactie voor de boerenzwaluw onderzoeken en dit eventueel met de nodige subsidies ondersteunen.

een applaus voor de nieuwe afdeling

Enkele gewaardeerde optredens van het kwartet "Les joyeux joueurs" en een verzorgde receptie, ondersteund door VELT en met (h) eerlijke Wereldwinkelwijnen en -sappen besloten deze gevarieerde dag.

Proficiat aan de winnaars van de fotowedstrijd.

Top 5 binnen de categorie Volwassenen:

- Alain Decamps
- Guido Nuyts

- Gerlinde Janssens
- Gert Verschueren
- Ludo Alaerts

Top 3 binnen de categorie Jeugd:

- Nikki Paelinckx
- Anouk Peymen
- Koen De Meester

De publieksprijs Volwassenen ging naar Marcel Viaene
De publieksprijs Jeugd ging naar Anouk Peymen

Terugblik op de cursus Van aalscholver tot zwaan...

Kris Vos

Woensdagavond 12 december verzamelden 32 Natuurpunters in de Schorre in Boom voor de start van de cursus: Van aalscholver tot zwaan. De theorie werd gegeven door Koen Leysen. Wie Koen kent,

weet dat zijn infoavonden altijd bijzonder goed verzorgd zijn met veel beeldmateriaal. Koen is ook een erg aangename lesgever om naar te luisteren. De eerste infoavond ging over ganzen. Over grijze ganzen,

met gekleurde poten en snavels, en over zwarte ganzen die zwarte poten hebben. Meteen wisten we waar we moesten op letten wanneer we later op uitstap gingen.

Koen vertelde hoe, in de winter, elke soort een eigen voedselplaats weet te vinden, dat ganzen in de lente naar het Hoge Noorden trekken om daar te gaan broeden en dat het aanhoudende licht tijdens de korte poolzomer ervoor zorgt dat de ganzen de hele dag kunnen eten. Erg belangrijk om hun jongen groot te brengen. Vervolgens toonde Koen ons aan de hand van vele dia's de kenmerken van de verschillende soorten en liet ons ook hun geluid horen. Op het einde van de eerste infoavond liet Koen ons een reeks

dia's zien van ganzen die wij dan moesten herkennen...

Tijdens een tweede infoavond concentreerden we ons op duikers, futen, aalscholvers, reigers, zwanen en eenden. Hoe de lichaamsbouw van deze watervogels bepaalt waar en hoe ze aan voedsel geraken. Grondelende foerageren onder water door op hun kop te gaan staan, zoals een wilde eend bijvoorbeeld, terwijl duikeenden, zoals de kuifeend echt duiken om voedsel te zoeken.

Sommige eendensoorten zijn gebonden aan de kust, zoals de eidereend, de eend van de donsdekens.

Erik was onze mentor tijdens de uitstappen. Met Erik op excursie gaan is héél aangenaam. De buitenactiviteiten zijn altijd prima voorbereid. De sfeer in de groep was dan ook elke keer heel ontspannen en erg kameraadschappelijk.

De eerste bustocht ging naar Damme en de Uitkerkse Polder. Die zaterdag, 15 december, reden we eerst langs enkele plassen in de omgeving van Doel. Al metéén kregen we mooie beelden van geoorde fuut, nonnetje, brilduiker,

slobeend, kuifeend, smient, fuut, dodaars en tureluur. Aan de kijkhut bij het Sieperdaschor aan het Verdrongen land van Saeftinghe: blauwe en bruine kiekendief, wulp, kluut, grauwe gans en bergeend. In Damme waren het vooral kolganzen, smienten en kieviten die in de polders zaten. Ik herinner me hoe we in de Uitkerkse polders op zoek gingen naar kleine rietganzen. Leuk was het 'hoog geluidje' van

die kleine rietgans te horen, daar had Koen over gesproken tijdens de eerste infoavond. Karen klom zelfs op een picknicktafel om deze mooie ganzen met hun ronde kop en korte snavel goed te kunnen bekijken. Vol enthousiasme probeerden we onze pas verworven kennis in praktijk te brengen. Naast ganzen deden we toffe waarnemingen van ransuil, slechtvalk, wulp, goudplevier, torenvalk, smelleken

Eerste infoavond de Schorre (foto Erik De Keersmaecker)

Vijf op een rij (foto: Kris Vos)

en roodborsttapuit.

Mooi hoe Karen, Mathias, Bart en 2 kloeke veertigers of waren het al vijftigers of misschien zelfs zestigers een hek opkropen om gezeten als vijf op een rij, naar een koereiger te gluren. Erik genoot zichtbaar van het enthousiasme. En wij uiteraard ook...

Op 16 februari gingen we op 'Tour de Gans' naar Zeeland. In de wintermaanden vinden ganzen en eenden daar een overvloed aan voedsel, onder meer in de Yerseke Moeren. Dit stille weidse bultige krekengebied is ook meteen een veilige slaapplek voor vele andere wintergasten. De Prunjepolder bij Zierikzee is ook zo'n paradijs voor ganzen, maar ook duizenden smienten graasden op de natte schrale bodem van dit brakwatermoeras.

Staatsbosbeheer heeft hier, speciaal voor de vogelspotters, wij dus, een houten uitkijktoren gebouwd. Wij zagen vooral brandganzen en enkele groepen rotganzen. Vervolgens reden we naar de Brouwersdam. Daar zagen we ijseenden, roodkeelduikers en kuifduikers. Ook zehonden

waren op de afspraak. Als afsluiter reden we we naar de Punt van Goeree, waar Erik ons nog enkele aanvliegende brilduikers wou tonen, erg spectaculair hoe die vogels al zovend in het water ploffen en metéén aan het baltsen gaan.

Heel intiem was onze afspraak met de vogelringer op 21 april. Hiervoor gingen we naar het domein Rosendael, tussen Walem en Sint-Katelijne-Waver. Stoere mannen klommen in de bomen om de jonge blauwe reigers uit hun nest te halen, terwijl ma en pa reiger blijkbaar op jacht waren.

Geboeid keken we toe hoe de kleine reigers in een ton gestopt werden en vervolgens met touwen neergelaten werden. Ondertussen werden we zelf haast opgegeten door de muggen, maar dat zouden we pas later merken wanneer we thuis waren.

Elke jonge reiger werd gewogen en de lengte van hun bek en vleugels werd gemeten. Dan kregen ze een metalen ring rond hun poot. Voorzichtig werden ze dan terug in de ton gezet en dan ging het weer

omhoog via de touwen naar het grote nest.

Als afsluiter van de cursus stond op zaterdag 31 mei de bustocht naar Zouweboezem en de Oostvaardersplassen op het programma. Hierover lees je meer in het verhaal van Jan Peeters.

Aan deze over 5 maanden gespreide cursus denk ik met heel veel plezier terug. De vele uitstappen, samen met de degelijke infoavonden van Koen, waren een perfecte combinatie in regie van Erik. Zowel de beginnende vogelliefhebber als de iets meer geoefende vogelkijkers onder ons wisten van deze cursus ten volle te genieten.

Tijdens de infoavonden had ik graag de steltlopers nog wat meer aan bod zien komen, maar daar wordt blijkbaar al aan gewerkt. Iets voor een volgende cursus, dus. Daar kijk ik dus al gretig naar uit.

Bedankt Erik voor de organisatie, voor de toelichtingen onderweg, en voor de vriendschappelijke sfeer die je weet te bewerkstelligen op de uitstappen.

... en op de busuitstap naar de Zouweboezem en de Oostvaardersplassen

Jan Peeters

Zaterdag 31 mei vertrokken we omstreeks 7u30 met een volle bus vanuit Boom richting Meerkerk bij Utrecht. In de Zouweboezem wandelden we langs rietkragen en waterrijke gebieden vol waterlelies en gele plompen. Zwarte sternenvlogen over ons heen. Onderweg zagen we de eerste rietvogels: Rietzangers, rietgorzen en snor. Terwijl we naar grutto's en een bruine kiekendief keken, vlogen ook de eerste purperreigers over. Door een gluurmuur keken we naar een grote zilverreiger en een heel lichte buizerd. Die vogel zorgde wel even voor verwarring, sommigen meenden er een visarend in te herkennen.

Ondertussen had Erik een telefoontje van de buschauffeur gekregen. Bleek dat onze bus ergens in panne stond. Geen nood echter, vanuit België was er blijkbaar al een andere bus onderweg. Langs de Boezemweg konden we genieten van de koopmanskunst van de Hollanders. Een wel erg strategisch opgestelde koelkast, met bijhorende tafels en stoeltjes, leidde hier een tweede leven als voorraadkast met gekoelde dranken en ijsjes. Het bovenste vakje, waar doorgaans de eitjes liggen, diende nu als kassa.

Nadat de groep zich opnieuw in beweging had gezet, kwamen we na een fikse wandeling aan bij de rietlanden langs de Zouwendijk. Net op tijd kwam ook de nieuwe bus eraan met onze picknick aan boord. En metéén zaten we voor de picknick op de pas gemaaide dijk, letterlijk op de eerste rij met voor ons een ware spektakelshow van aan- en afvliegende purperreigers, hoe ze landen en opstijgen,

Picknick aan de Zouwendijk (foto Kris Vos)

beelden om nooit te vergeten.

Dan was het tijd om richting Oostvaardersplassen te rijden. Bij onze eerste uitkijkpost aan de Grote Praambult zagen we door een bos van kaalgevreten boomstammen grote groepen Koniksparden, edelherten en Heckrunderen. Een beetje verder in het infocentrum aan de Knardijk konden we infofolders bekijken en aanschaffen. Het grote videoscherm stond er dit jaar echter werkloos bij. Normaal hadden we hier live-beelden kunnen bekijken van het nest van de zeearenden. De natuur gaat echter zijn eigen gang. Dit voorjaar stond men helemaal klaar voor een nieuwe webcam-serie met de zeearend in de hoofdrol. De camera bij het nest was ingeschakeld. Maar de vogels waren gevlogen, letterlijk dan. De zeearenden kozen er voor om dit jaar op een andere locatie een nieuw nest te bouwen. Men moest het resultaat gewoon afwachten, net zoals vroeger.

Ondertussen weten we wel dat er 2 jonge zeearenden werden geboren.

Na een kijkje in de vogelkijkhut reden we via Lelystad en de Oostvaardersdijk verder naar onze laatste uitkijkpost aan het Jan van de Boschpad. Wat we daar te zien kregen, was een verrassing van jewelste. Het koppel zeearenden, dat we op het videoscherm gemist hadden, zat hier nu liefkozend naast elkaar, dit was wel de kers op de taart.

In de verte konden we nog een paar vossen, grauwe ganzen, zwarte ruiters en een paar lepelaars bekijken. Dit maakte het plaatje echt compleet.

Ondertussen was het al 17u30, een flinke regenbui dreef ons snel naar de bus. Terug richting zuiden, met een uurtje later een stop onderweg om iets te gaan eten. En daarna verder richting Boom.

Erik en co: dank voor de onvergetelijke dag!

Een korte terugblik op de cursus: Natuurlijke tuinvijvers

Francis Mertens

Uiteindelijk waren we nog met zijn dertienen om aan deze cursus te beginnen. Was het daarmee dat de eerste les onder een moeizaam gesternte begon? De computertechniek liet het even afweten, zodat we zonder schermprojectie zaten. Doch onze lesgever Joeri Cortens van Natuurpunt Educatie loste dit elegant op en schaarde ons allen rond zijn laptopscherm, zodat niemand iets hoefde te missen.

Tijdens de eerste theorielessen kwamen we uit op enkele belangrijke punten voor de aanleg van een natuurvijver. Locatie en oriëntatie dienen bij de aanleg zeker in overweging genomen te worden: een optimale lichtinval is belangrijk, want licht is ook in poelen een primaire bron van alle leven. Bij de materiaalkeuze om de bodem waterdicht te maken, kwamen we uit op het meest ecologisch verantwoorde EPDM-rubber. Door zijn lange levensduur is dit nog duurzaam ook.

Streven naar een biologisch evenwicht door gebruik te maken van zuurstofplanten. Een feit is dat dit in grotere vijvers al wat beter wil lukken dan in kleinere. In kleinere vijvers kan de installatie van een pompje de zuurstofopname verbeteren, alleen al door de beweging van het water. Rond en in onze tuinvijver spelen planten een belangrijke rol en we onderscheiden dan ook de vrij

drijvende planten en de planten van de drassige zone: heel wat voorbeelden passeerden de revue.

Welk leven kunnen we nu zoal verwachten in en rond onze natuurvijver?

Dit kwam uitgebreid aan bod tijdens de praktijkles in onze tuin op zaterdag 5 april.

Joeri had ons vooraf twee fuiken meegegeven: eentje werd de avond voordien in onze tuinvijver geplaatst, de andere in één van de poelen van het aangrenzend natuurgebied van de Kelderijlei. De fuik in onze tuinvijver bleek na een nacht al ruim 40 salamanders en een enkele groene kikker te bevatten. Zowel mannetjes als vrouwtjes van de Kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*) en de Alpenwatersalamander (*Triturus alpestris*) waren vertegenwoordigd. Van het kleinere watervolk determineerden we in het water schaatsenrijders, bootsmannetjes en bloedzuigers.

In de poel van het natuurgebied werd dit onderzoek nog eens overgedaan. Resultaat in de fuik: enkel een viertal Kleine salamanders. In het water massa's watervlooien en een monsterlarve van de geelgerande watertor.

Opmerkelijk toch dat de tuinvijver een grotere verscheidenheid aan leven bevatte dan de poel van het natuurgebied. Als reden kon Joeri aangeven dat het water van de poel door vertering van bladval van omringende bomen duidelijk minder zuurstof bevat. Deze poelen drogen ook elk jaar vanaf eind mei uit, zodat kolonisatie van nieuw waterleven elk jaar terug moet opgestart worden.

Terwijl deze twee elementen duidelijk niet meespelen in de tuinvijver en er al een verdere evolutie is gebeurd.

Restte ons nog Joeri te bedanken voor deze leerrijke driedelige cursus.

#Ruikmetals inzet kleinere foto Joeri (foto's Erik De Keetsmae-
dier)

Een verhaaltje uit de achtertuin

Misschien ben jij ook één van die aandachtige lezers, die net zoals 't Sijseke, onze oproep in het Rupel.blad van juli 2007 opmerkte met de vraag om ons een verhaaltje te bezorgen, over één of ander voorval dat met de natuur te maken heeft.

't Sijseke is een mevrouw uit Schelle, haar naam vertelt ze liever niet, die ons een stapeltje verhaaltjes bezorgde. Hieronder één van de verhaaltjes uit haar achtertuin.

Ik bewonder alle vogels. Omwille van hun schoonheid, behendigheid of hun zangtalent. Maar op elke regel zijn er uitzonderingen. Neem nu spreeuwen. Een prachtig uiterlijk, vooral in zijn winters verenkleded, maar wat een arrogante lawaaimakers ! En zoals ze 's avonds met z'n allen de bodem onder hun slaapboom komen witten...

Ook meeuwen of kraaien zeggen me weinig. Ik begrijp hoegenaamd niet veel van hun gekrijs en gekras. Meeuwen zijn misschien wel een leuk gezicht bij een havenstad als Antwerpen, maar net zo lief slijten ze hun dagen op akkers en weilanden. En kraaien hebben het altijd wel met iemand aan de stok, vooral met eksters. Maar dat laatste kan ik hen niet kwalijk nemen, na wat ik zelf met eksters heb ervaren...

In mijn achtertuin staat een grote conifeer, die we regelmatig een

kopje, lees een paar meter, kleiner maken. Na de laatste snoeibeurt, was de top van de boom dan ook een groot open gat. Een ideale plek voor een merelpaar om er hun nest te maken en er 2 eitjes uit te broeden. Op een mooie lentemorgen, het was al warm, dus sliepen we met het raam open, werden we gewekt door paniekerig kabaal in de tuin. Ik had de merels nog nooit zo te keer horen gaan. Ik schoot in mijn kamerjas en vervolgens de trappen af. Toen ik buiten kwam, schrok een zwart-witte schelm zich een hoedje en koos het hazenpad. Een mooie vogel, die ekster, met een staart die ons van verre aan een tropische ara doet denken, daarbij zwartblauw glanzend.

Waggelend in zijn korte broek, langs de autosnelwegen, is hij haast vertederend, maar sinds die bewuste lentemorgen draag ik hem niet meer in het hart. De merels waren hun jongen kwijt en het

klaaglijke geluid dat het mannetje merel daarna uitbracht, was niet om aan te horen.

Gelukkig was de lente nog jong en er zijn nog merels genoeg. En eksters mogen ook leven en houden daarbij van variatie in het menu. Wijzelf slaan toch ook geen kwarteltje af als men het ons in een leuk restaurant aan de feesttafel onder de neus duwt!

Wij, mensen, moeten maar leren leven met de grillen en de wreedheden van de natuur, ook in onze achtertuin. 't Sijseke

Activiteiten Rupelstreek

Zondag 13 juli: Wandelen op het water in de Oude Nete-arm

De geschiedenis van de Oude Nete-arm hangt nauw samen met de aanleg van de E19, de superautostrade tussen Antwerpen en Brussel. Toen werd de loop van de Nete verlegd en enkele bochtige meanders werden van de rivier afgesneden, ze vormen nu de ecologische ruggengraat van het natuurgebied Oude Nete-arm. Ruim 12 jaar geleden startte Natuurpunt hier met het natuurbeheer. Ondertussen werd de overeenkomst met de gemeente Rumst uitgebreid, onder meer voor het beheer van een nat weilandje, vlak bij de dorpskern. Typische weideplanten, die het steeds moeilijker hebben in de overbemeste weilanden, vinden hier nog een plaatsje.

Afspraak: 14u hoek Kerkstraat/Schoolstraat (achteraan kerk) Rumst

Meebrengen: breng best goede wandelschoenen mee, na een korte of langere regenperiode kan het behoorlijk drassig zijn in het natuurgebied. Een verrekijker kan natuurlijk ook erg nuttig zijn.

Info: Fried Happaerts 03/888.81.15

Einde wandeling: omstreeks 16u30

Zondag 20 juli: Hoogzomer in de kleiputten van Terhagen

De natuurrijke kleiputten tussen Boom, Reet, Rumst en Terhagen hebben alle potenties om op termijn uit te groeien tot het grootste aaneengesloten natuurgebied in onze regio. Een gebied waar het heerlijk wandelen is en waar je kennis kan maken met diverse biotopen en hun bewoners. Waterrijke biotopen met een overvloed aan vogels en libellen en meer zandige en drogere biotopen, ideaal voor sprinkhanen. De steile hellingen van de vroegere kleiafgravingen zijn dan weer prima broedlocaties voor oeverzwaluwen. Die vogels vormen op hun beurt prooi voor de boomvalk.

Deze behendige vlieger slaagt er zelfs in om libellen uit de lucht te plukken...om ze dan uit het vuistje op te eten.

Afspraak: 14u parking Kardinaal Cardijnstraat (recht tegenover de Korte Veerstraat) Terhagen

Meebrengen: goede wandelschoenen en een verrekijker

Info: Fried Happaerts 03/888.81.15

Einde wandeling: omstreeks 16u30

Vrijdag 8 augustus: Open bestuursvergadering Natuurpunt Rupelstreek

Onze bestuursvergaderingen staan open voor éénieder die zijn of haar steentje wil bijdragen voor de natuur in onze regio. Interesse?? Aarzel dan niet om eens af te komen, wij trakteren je alvast op een drankje.

Afspraak: 20u tot 22u30 bezoekerscentrum de Paardenstal Boomsestraat 221 Niel

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 email: erik.dk@skynet.be

Zaterdag 16 augustus: Reigerfestival op het Noordelijk Eiland

Midden augustus komt de vogeltrek pas goed op gang. Onze zomervogels bereiden zich volop voor op de trek naar de overwinteringsgebieden in Zuid-Europa en Afrika. Onder hen heel wat purperreigers. Deze neef van de blauwe reiger broedt met enkele honderden broedparen in immense rietlanden in Nederland. Overwinteren doet de purperreiger in Westelijk Afrika.

Het Noordelijk Eiland is voor een aantal purperreigers een prima plaats voor een tussenstop tijdens hun lange trektocht. Op een topdag kan je hier ook nog grote en kleine zilverreigers ontdekken, naast de alomtegenwoordige blauwe reigers natuurlijk.

Afspraak: 8u45 Parking Tolhuis, einde Tolhuisstraat Schelle

Meebrengen: goede wandelschoenen en een verrekijker

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72

Einde wandeling: 12u

Zondag 24 augustus: Fietstocht naar het Opvangcentrum voor vogels en wilde dieren in Malderen

De voornaamste doelstelling van een VOC is de opvang van gewonde en zieke vogels en dieren. Na een korte

of langere revalidatieperiode worden ze opnieuw vrijgelaten. Het VOC in Malderen draait grotendeels op de medewerking van vrijwilligers. De jaarlijkse Opendeurdag is dan ook een uitgelezen moment om wat centen in het laadje te brengen.

Omstreeks 12u komen we aan bij het VOC, waar we inschrijven voor een warme maaltijd. Vervolgens fietsen we via de dijken van de Schelde terug richting Boom. Dan hebben we ongeveer 50 fietskilometers in de benen.

Afspraak: 10u parking Rochus (achter frituur) Col.Silvertopstraat Boom

Meebrengen: fiets, sportieve kledij, eventueel regenkledij

Deelname is gratis

Wel vooraf je deelname melden: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Terug in Boom: omstreeks 17u

Zaterdag 30 augustus: Kijken naar laatvliegers in Niel

Vleermuizen zijn erg fascinerende diertjes. Jagen doen ze als de besten; op muggen, gaasvliegen en nachtvliegers. Tijdens deze Nacht van de Vleermuis stellen we eerst de verschillende soorten voor die in Vlaanderen voorkomen. Daarna komt het topmoment van de avond, omstreeks 20u30 stellen we ons op langs de Kerkstraat, vlakbij de kerk, dan staan we op de eerste rij om een 40-tal uitvliegende laatvliegers te bekijken. Met een vleugelspanwijdte van ruim 35 cm zijn laatvliegers best wel imposante vleermuizen, daarenboven vliegen ze relatief traag en een beetje fladderend, zodat ze goed te bekijken zijn. Als afsluiter maken we nog een wandeling richting Walenhoek, waar we hopen kennis te maken met enkele jagende vleermuizen.

Afspraak: 19u45 Parochiehuys, links van ingang Sint-Hubertusschool, Kerkstraat Niel

Meebrengen: Warme kledij (eind augustus kunnen de avonden al behoorlijk fris zijn) en wandelschoenen.

Deelname: 1 euro, kids onder 16 jaar gratis.

Inschrijven: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 – email: erik.dk@skynet.be

Afsluiten: omstreeks 23u

Zaterdag 30 augustus: Natuurbeheer in Walenhoek

Medewerkers van Natuurpunt zetten zich reeds meer dan 20 jaar in voor het natuurbeheer in Walenhoek. Het resultaat mag dan ook gezien worden: bloemrijke hooilandjes met duizenden bosorchissen. Ieder jaar tijdens het laatste weekend van augustus worden de hooilandjes gemaaid en het hooi afgevoerd. Wie zin heeft om een hele of een halve dag in de natuur te werken, is natuurlijk van harte welkom.

Afspraak: 9u tot 16u bezoekerscentrum de Paardenstal Boomsestraat 221 Niel

Meebrengen: Laarzen en werkhandschoenen zijn een aanrader

Info: Carine Wils 03/888.30.74 en/of Frank Van der Velde 03/888.39.44

Zaterdag 6 september: Opruimen maaisel in de Oude Nete-arm

Het jaarlijkse maaien en het afvoeren van het maaisel op dit ouderwets weilandje zorgt ervoor dat typische weideplanten hier nog volop kansen krijgen. Tijdens de lente- en zomermaanden wordt dit weilandje dan ook omgetoverd tot een waar bloemenparadijs.

Tijdens de middag verwennen we de werkers met broodjes met ham en kaas en koffiekoeken.

Afspraak: 9u aan de Kerkstraat (recht tegenover de Schoolstraat)

Meebrengen: Laarzen en werkhandschoenen

Info: Ludwig Laureyssens 015/31.99.07

Einde: omstreeks 14u

Vrijdag 19 september: Open vergadering Natuurpunt kern Boom-Rumst

Woon je in Boom, Reet, Rumst of Terhagen, en wil je meedenken over de natuur in het kleine Bos N of in de immense kleiputten van Terhagen, om de Oude Nete-arm niet te vergeten?

Een drietal keer per jaar komen we samen om hierover van gedachte te wisselen, plannen te maken en concrete dingen af te spreken.

Afspraak: 20u tot 22u30 vergaderinglokaal sporthal Terhagen

Info: Fried Happaerts 03/888.81.15 of email: friedh@telenet.be

Activiteiten Aartselaar

Zondag 17 augustus: Brabantse natuurparels: Het Vinne te Zoutleeuw en Rosdel-Schoorbeek te Hoegaarden

's Voormiddags maken we een wandeling rond Het Vinne. Dit provinciedomein heeft de laatste jaren een ware metamorfose ondergaan. In 2004 en 2005 werd het gebied omgetoverd van een domein met honderden populieren tot het grootste natuurlijk binnenmeer van Vlaanderen. De ruimte en weidsheid uit oude tekeningen van het Vinne zijn opnieuw herkenbaar. Het waterpeil heeft zijn maximum peil bereikt. Stilaan is de vroegere begroeiing op de grote wateroppervlakken aan het verdwijnen en maakt deze plaats voor open water en typische moerasbegroeiing, een nieuwe thuis voor heel wat vogels en insecten. Echte vogelliefhebbers hebben de laatste jaren hun hart kunnen ophalen. Een prachtig staaltje van geslaagde natuurinrichting!

Na de picknick bij het bezoekerscentrum rijden we naar Hoegaarden voor een flinke landschapswandeling. Het Rosdel-Schoorbroek is een quasi aaneengesloten complex van 67 ha natuur, beheerd door Natuurpunt Velpe-Mene. De vallei van de Schoorbroekbeek vormt een mozaïek van oude graslanden, rietpercelen, ruigten en elzenbroek. Op de valleiflanken vinden we droge, kalkrijke graslanden. Natuurpunt beheert verschillende akkers, die deels ingezaaid worden met graan. Dit blijft tot na de winter op de akker als rijk gedekte tafel voor geelgors en grauwe gors.

Praktisch: We verzamelen om 8.30 u op de parking van het Cultureel Centrum, della Faillelaan te Aartselaar. 's Avonds zijn we terug in Aartselaar omstreeks 18u30.

Kostendelend samenrijden: je betaalt ongeveer 10 euro aan de chauffeur.

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, picknick (drank kan gekocht worden, maar eigen drank mag ook), zonnepet en -bril, muggencrème, een (hopelijk overbodig) regenjasje. Wandelaafstand voormiddag 6 km, namiddag 9 km.

Info: Luk Smets, 03/289 73 66 – luk.smets@telenet.be

Zondag 21 september: Updatewandeling Kom op tegen Kankerbos & De Reukens

Heb ook jij in het voorjaar je boompje in het Kom op tegen Kankerbos in De Reukens geplant? Ben je al eens gaan kijken hoe je kleine eik of je beuk of je kardinaalsmutsje of ... zijn eerste jaar heeft doorgebracht? Op zondag 21 september gaan we eens controleren wat onze boompjes in hun eerste zomer reeds bereikt hebben.

Terwijl we door De Reukens stappen, vertelt onze gids, Gert Verschueren, meer over wat we de volgende jaren nog kunnen verwachten en wat er verder met dit natuurgebied te gebeuren staat.

Praktisch: Bijeenkomst op de hoek van de Langlaarsteenweg en het Oeyvaersbosch op zondag 21 september 2008 om 14u voor een wandeling door het Kom op tegen Kankerbos en De Reukens. Einde voorzien omstreeks 17u. Stevig schoeisel vereist.

Info: Gert Verschueren, 03/887 10 28 - gert7verschueren@hotmail.com

Zaterdag 5 oktober: Vogeltrek in De Reukens te Aartselaar

Elk jaar weer trekken er vele vogelsoorten uit onze contreien en uit het noorden naar warmere oorden om daar de winter door te brengen.

Al van in de maand augustus komt de vogeltrek op gang en dit tot in oktober en zelfs november, afhankelijk van de weersomstandigheden.

Waarom doen die vogels dat toch elk jaar? Hoe gaat die vogeltrek in z'n werk en waar richten vogels zich op om telkens weer de weg te vinden naar hun overwinteringsplaatsen?

Op al deze en nog meer vragen gaan we trachten te antwoorden op deze ochtendactiviteit.

Niet alleen gaan we het fenomeen vogeltrek proberen te verduidelijken, maar ook gaan we observeren en eens ter plaatse kijken welke vogels er nu zoal begin oktober onderweg zijn.

We vinden het interessant om dit te doen in De Reukens, een groot en open natuur-en landbouwgebied waar de komende jaren heel wat natuur tot ontplooiing zal kunnen komen. We hebben er een goed en ver uitzicht over de velden en dus kunnen we de trekvogels al vroeg onderscheppen.

Als gids van de dag hebben we Bart De Keersmaecker uitgenodigd die op het vlak van vogeltrek heel wat kennis heeft en ons veel kan vertellen over wat er zoal boven onze hoofden kwettert en vliegt.

Praktisch: We komen om 8 u samen aan 'Het Reukenspad' tegenover het wegeltje tussen de Langlaarsteenweg en de Leeuwerikenlaan.

Laarzen of wandelschoenen, een verrekijker en warme kledij (we staan lang stil op dezelfde plaats !!) zijn aanbevolen. De activiteit zal ongeveer 1,5 uur duren.

Info: Ivan Bogaerts, 03/887 16 46 - ivan.bogaerts@skynet.be

Recupereer uw lidgeld !

De eindejaarsperiode is traditioneel ook de periode van vernieuwing van lidgelden. Veel mensen stellen zich hierbij de vraag of ze niet moeten bezuinigen. Zouden ze het lidgeld nog wel betalen ? Onze actieve werking bewijst dat uw lidgeld geen verloren uitgave is. Maar weet u dat u gemakkelijk uw lidgeld kan recupereren ? Vertoon van uw lidkaart geeft u immers recht op korting in verschillende winkels:

- Natuurpunt Winkel Turnhout, Graatakker 11, Turnhout: boeken en optiek 10 % ledenkorting
- Natuurpunt Winkel Ekeren (lokaal verkooppunt) Steenstraat 25, 2180 Ekeren: beperkt gamma Natuurpunt Winkel, optiek enkel op afspraak, 10 % ledenkorting
- Sights of Nature, Pieter de Conincklaan 108 in 8200 St-Andries Brugge, 050-31 50 01, son@deputter.com. Fungeert als Natuurpunt-optiekshop, waar leden terecht kunnen voor deskundig advies bij aankopen van verrekijkers, telescopen en statieven. Op vertoon van je lidkaart krijg je tien procent korting!
- Schoenen Torfs: Boomsesteenweg 960A, Wilrijk. Als lid van Natuurpunt krijg je vanaf nu 10% onmiddellijke korting bij de aankoop van nieuwe schoenen van Torfs! De voorwaarde is dat je een paar oude schoenen meebrengt. Je oude schoenen gaan dus niet op de afvalberg, maar krijgen een herstelbeurt en een nieuw leven. De totale opbrengst van de actie schenkt de winkel aan Natuurpunt voor de aankoop en het beheer van natuurgebieden in jouw buurt!
- AS-Adventure, Boomsesteenweg 666, Wilrijk: buitensport- en kampeerbenodigdheden: 5 % korting.
- Tony Mertens, Boomsesteenweg 627, Wilrijk: 10 euro korting bij de aankoop van Naturam-verf van 50 euro
- De Berghut, Plezantstraat 11, Hamme: alpinisme, speleo, trekking, kamperen: kortingscheque 10 % te verrekenen in volgende aankoop.
- Bever Zwerfsport, Bredabaan 968, Merksem: kamperen, buitensport: 10% korting
- Optiek Van Grootven, Kapellestraat 20, Aartselaar: verrekijkers, telescopen: 10 % korting (5 % op dure merken Swarovski, Zeiss, Leica)
- De Zingende Druif, Landstraat 32, Nijlen: wijnhandel: 11 flessen kopen = 1 gratis

Vergeet dus zeker je lidkaart niet als je gaat winkelen. Waarschijnlijk zijn veel meer handelszaken bereid tot het geven van kortingen. Leg uw lidkaart voor en vraag het hen. Laat het ons weten. Het zal ook andere leden interesseren.

België – Belgique
P.B.
2620 Hemiksem 1
8/5071

Activiteiten Natuurpunt Rupelstreek Natuurpunt Aartselaar

Zondag 13 juli: Wandelen in de Oude Nete-arm
14u hoek Kerkstraat/Schoolstraat - Rumst

Zondag 20 juli: Hoogzomer in kleiputten Terhagen
14u parking Kardinaal Cardijnstraat -Terhagen

Zaterdag 2 augustus: Op ontdekking in Maaienhoek
13u45 parking sporthal Scherpenstein, einde Parklaan Schelle

Zaterdag 16 augustus: Reigerfestival op het Noordelijk eiland
8u45 Parking Tolhuis, einde Tolhuisstraat Schelle

Zondag 17 augustus: Brabantse natuurparels:
Het Vinne te Zoutleeuw en Rosdel-Schoorbeek te Hoegaarden
8.30 u parking CC, della Faillelaan Aartselaar.

Zondag 24 augustus: Fietstocht naar het
Opvangcentrum voor vogels en wilde dieren in
Malderen
10u parking Rochus Col.Silvertopstraat Boom

Zaterdag 30 augustus: laatvliegers in Niel
19u45 Parochiehuis, links van ingang Sint-
Hubertusschool, Kerkstraat Niel

Zaterdag 30 augustus: Natuurbeheer in Walenhoek
9u tot 16u bezoekerscentrum de Paardenstal

Zaterdag 6 september: Opruimen maaisel Oude Nete-
arm
9u aan de Kerkstraat (tegenover de Schoolstraat)

Woensdag 17 september: Bang van een spin???
13.45u jeugdlokaal sportcentrum, Aartselaar

Zondag 21 september: Updatewandeling Kom op
tegen Kankerbos & De Reukens
14.00 u op de hoek van de Langlaarsteenweg en het
Oeyvaersbosch

Zaterdag 5 oktober om 8: Vogeltrek in De Reukens
te Aartselaar
8 u aan 'Het Reukenspad' tegenover het wegeltje
tussen de Langlaarsteenweg en de Leeuwerikenlaan.

Lidmaatschap Natuurpunt

Om het hele jaar lid te zijn, stort u 20 euro op bankrekening 230-0044233-21 van Natuurpunt. Dan bent u lid tot eind 2009.

Leden van andere Natuurpuntafdelingen die het ledentijdschrift Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 6 euro/jaar op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften kunnen gedaan worden op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt met vermelding 3796 Rupelstreek of 3718 Aartselaar. Deze zijn vanaf 30 euro fiscaal aftrekbaar

**Driemaandelijks regionaal informatieblad
Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar
17° jaargang n° 3: juli, augustus, september 2008**

Afgiftekantoor : 2620 Hemiksem 1
Verantwoordelijke uitgever : Erik De Keersmaecker
Peter Benoitplein 18
2627 Schelle